

Niternost a „oživenost“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2016](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2016](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 16. 8. 2016
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 16. 8. 2016

Niternost a „oživenost“

Max Scheler má za to, že „anorganickým útvarům nemůžeme přisoudit v žádném smyslu niternost“ (3150, Místo člověka v kosmu, str. 46). Mám za to, že tento mylný předsudek je pozůstatkem kartesianismu. O omyl jde proto, že především nemůžeme jakýsi typ niternosti upřít ani organickým útvarům, tj. tělům živých bytostí, u nichž rozhodně nemůže být ztotožněno to, co je „uvnitř“ těla, s niterností. Každý popis nějakých vnitřních orgánů je vlastně umožněn pouze tím, že jsme násilným způsobem překonali vnější hranice těla (a tím to tělo porušili, narušili, eventuálně i „zabili“), díky čemuž jsme mohli nahlédnout to, co bylo původně „uvnitř“, přece jenom zevnějšku. To však není principiálně možné u toho, čemu říkáme niternost, neboť ta je zevnějšku ex definitione nepřístupná, ale musí být předpokládána jako jedna z podmínek (či spíše z činitelů a garantů) celosti, celkovosti organického těla.

(Písek, 160816-1.)